POLSKA AKADEMIA NAUK
Instytut Historii

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXIII

Nr 1

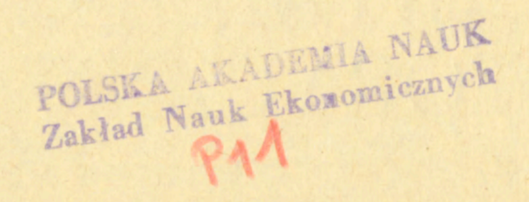
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1956

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXIII
Nr 1

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1956

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. 62051

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — DZIAŁ CZASOPISM
WARSZAWA, KRAK. PRZEDMIEŚCIE 79

Nakład 4186 + 130	*Oddano od składania 15.XI.55 r.*
Papier druk. sat. V kl. 70 g 70 × 100	*Podpisano do druku 26.1.56 r.*
Ark. wyd. 27,3. Ark. druk. 18,5	*Druk uk. w lutym 1956 r.*
Cena zł 15.—	*Zamówienie 537 B-7-21604*

Stoł. Zakł. Graf. Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8.

SPIS TREŚCI

Niektóre spostrzeżenia i wnioski z X Kongresu Nauk Historycznych w Rzymie . . . 3
Ryszard Kołodziejczyk — Z zagadnień kształtowania się burżuazji polskiej . . . 12
Janusz Żarnowski — Strajk kolejarzy i strajk powszechny w lutym—marcu 1921 r. . . . 55
Łukasz Hirszowicz — Anglia, Stany Zjednoczone i nacjonalizacja nafty irańskiej . . . 89

DYSKUSJA I POLEMIKA

Jerzy Dowiat — O rewizję poglądów na dzieje wczesnośredniowiecznego Pomorza . . . 118
Antonina Kłoskowska, Konstanty Grzybowski — W sprawie książki „Machiavelli jako humanista na tle włoskiego Odrodzenia“ . . . 126

MATERIAŁY

Helena Kamińska — Walka robotników Towarzystwa „Hrabia Renard“ w Sosnowcu w rewolucji 1905—1907 r. . . . 131
Stanisław Warcholik — Odgłosy ruchów chłopskich w Bocheńskiem w poł. XVII w. . . . 167

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

J. Topolski, Rozwój latyfundium arcybiskupstwa gnieźnieńskiego od XVI do XVIII w. — Leonid Żytkowicz . . . 174
B. Baranowski, Sprawy obyczajowe w sądownictwie wiejskim w Polsce wieku XVII i XVIII — Jan Baszkiewicz . . . 178
I. M. Bielawskaja, A. I. Giercen i polskoje nacjonalno-oswoboditielnoje dwiżenije 60-tych godow XIX wieka — Emanuel Halicz . . . 186
P. A. Zajonczkowskij, Otmiena kriepostnogo prawa w Rossii — Zbigniew Stankiewicz . . . 190
J. Kowalski, Rewolucyjna demokracja rosyjska a powstanie styczniowe, wyd. II — Stefan Kieniewicz . . . 196
Prace historyczne Ludowej Spółdzielni Wydawniczej — Marian Żychowski, Witold Stankiewicz, Czesław Madajczyk . . . 202
Zapiski bibliograficzne . . . 217

ŻYCIE NAUKOWE W KRAJU

Z prac Instytutu Historii PAN
Prace Zakładu Dokumentacji Instytutu Historii PAN — Kazimierz Lepszy 226
Sesja naukowa poświęcona rewolucji 1905—1907 r. na ziemiach polskich — Aleksander Kochański 238
Narada w sprawie koordynacji i planu badań nad okresem okupacji i dziesięciolecia 244
Z wydarzeń naukowych 247

ŻYCIE NAUKOWE ZA GRANICĄ

Prace historyków jugosłowiańskich
I Kongres historyków FLRJ 255
Jugosłowiańska nauka historyczna w ostatnim dziesięcioleciu 260
Nauka historyczna w Niemieckiej Republice Demokratycznej 265
Business History — Antoni Mączak 269

*

Streszczenia w języku rosyjskim 284
Streszczenia w języku francuskim 288

СОДЕРЖАНИЕ

Некоторые наблюдения и выводы с Конгресса Исторических Наук состоявшегося в Риме 3
Ришард Колодзейчик — По вопросам образования класса буржуазии в Польше 12
Януш Жарновский — Забастовка железнодорожников и всеобщая забастовка в феврале — марте 1921 года 55
Лукаш Гиршович — Англия, Соединенные Штаты Америки и национализация иранской нефти 89

ДИСКУССИЯ И ПОЛЕМИКА

Ежи Довят — За ревизию взглядов на историю ранне-средневекового Поморья 118
Антонина Клосковская, Константин Гжибовский — О книге — „Маккиавелли как гуманист в эпохе итальянского Возрождения" 126

МАТЕРИАЛЫ

Елена Каминская — Борьба рабочих Акционерного Общества „Граф Ренард" в Сосновце в период революции 1905 – 1907 гг. 131

Станислав Вархолик — Отклики крестьянского движения в Бохенском уезде в половине XVII века 167

РЕЦЕНЗИИ

Я. Топольский, Развитие латифундии гнезненского архиэпископства в период от XVI до XVIII века — Леонид Житкович 174

Б. Барановский, Бытовые вопросы в сельских судах в Польше в период XVII и XVIII века — Ян Башкевич 178

И. М. Белявская, И. А. Герцен и польское национально-освободительное движение 60-тых годов XIX века — Эмануель Галич 186

П. А. Зайончковский, Отмена крепостного права в России — Збигнев Станкевич 190

И. Ковальский, Революционная русская демократия и январьское восстание, изд. II — Стефан Кеневич 196

Исторические труды Народной Издательской Кооперации — Мариан Жиховский, Витольд Станкевич, Чеслав Мадайчик 202

Библиографические заметки 217

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ В СТРАНЕ

Из трудов Исторического Института Польской Академии Наук.

Труды Отдела Документации Исторического Института ПАН — Казимеж Лепшы 226

Научная сессия, посвященная революции 1905—1907 гг. на польских территориях — Александр Коханский 238

Совещание по вопросу координации и плана исследований оккупационного периода и десятилетия 244

Из научных событий 247

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ ЗА ГРАНИЦЕЙ

Труды югославских историков

I-ый Конгресс историков Н.Ф.Р.Ю. 255

Югославская наука истории в последнем десятилетии 260

Историческая наука в Германской Демократической Республике . 265

История торговли и коммерческих оборотов — Антон Мончак 269

SOMMAIRE

X-me Congres des Sciences Historiques de Rome — remarques et conclusions . 3

Ryszard Kołodziejczyk — Certains aspects de la formations de la bourgeoisie polonaise 12

Janusz Żarnowski — La grève des cheminots et la grève générale de février — mars 1921 55
Łukasz Hirszowicz — La Grande-Bretagne, les Etats Unies et la question de la nationalisation du pétrole iranien 89

DISCUSSION ET POLEMIQUE

Jerzy Dowiat — Sur la nécessité de réviser les conceptions liées à l'histoire de la Pomeranie au début du Moyen Age 118

Antonina Kłoskowska, Konstanty Grzybowski — Remarques sur l'ouvrage „Machiavel en tant qu'humaniste à l'époque de la Renaissance italienne" 126

MATERIAUX

Helena Kamińska — Lutte des ouvriers de la Société „Hrabia Renard" à Sosnowiec pendant le révolution de 1905—1907 131
Stanisław Warcholik — Répercussions des mouvements paysans dans la région de Bochnia, à la moitié du XVIIes 167

CRITIQUE

J. Topolski, Développement des latifundia de Gniezno du XVIe jusqu'au XVIIIe s. — Leonid Żytkowicz 174
B. Baranowski, Attentats aux moeurs dans la juridiction rurale polonaise aux XVII et XVIIIe s. — Jan Baszkiewicz 178
J. M. Bielawskaja, J. A. Giercen i polskoje nacjonalno-oswoboditielnoje dwiżenije 60-tych godow XIX wieka — Emanuel Halicz 186
P. A. Zajonczkowskij, Otmiena kriepostnogo prawa w Rossii — Zbigniew Stankiewicz 190
J. Kowalski, La démocratie révolutionnaire russe et l'insurrection de janvier IIe éd. — Stefan Kieniewicz 196
Les publications historiques de la „Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza" (Coopérative d'Editeurs populaire) — Marian Żychowski, Witold Stankiewicz, Czesław Madajczyk 202
Notes bibliographiques 217

VIE SCIENTIFIQUE DU PAYS

Sur les travaux de l'Institut d'Histoire de l'APS
Travaux du Centre de Documentation de l'Institut d'Histoire de l'APS — Kazimierz Lepszy 226
Session scientifique consacrée à la révolution de 1905—1907 en territoires polonais — Aleksander Kochański 238

Consultation portant sur la coordination et le plan des recherches relatives à la période de l'occupation et à celle des dix dernières années . . . 244
Evénements scientifiques 247

VIE SCIENTIFIQUE A L'ETRANGER

Travaux des historiens yougoslaves
I-er Congrès des historiens de R. P. F. de J. 255
La science historique yougoslave au cours des dix dernières années . . 260
La science historique dans la République Démocratique Allemande . . 265
Business History — Antoni Mączak 269

WYDAWNICTWA INSTYTUTU HISTORII PAN

rok 1954

KONFERENCJA ŚLĄSKA INSTYTUTU HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK. Wrocław 28.VI.—1.VII.1953

Małowist Marian — STUDIA Z DZIEJÓW RZEMIOSŁA W OKRESIE KRYZYSU FEUDALIZMU W ZACHODNIEJ EUROPIE w XIV i XV WIEKU .

SUPLIKI CHŁOPSKIE XVIII WIEKU. wyd. *Janina Leskiewiczowa, Jerzy Michalski*

rok 1955

AKTA SEJMIKOWE WOJEWÓDZTWA KRAKOWSKIEGO. wyd. *Adam Przyboś*. t. II fasc. 2 1649—1660

AKTY POWSTANIA KOŚCIUSZKI. t. III wyd. *Włodzimierz Dzwonkowski, Emil Kipa, Roch Morcinek*

Baumgart Jan — BIBLIOGRAFIA HISTORII POLSKIEJ ZA LATA 1950—1951

HISTORIA POLSKI. M a k i e t a pod red. *Tadeusza Manteuffla* i in. t. I do roku 1764

INWENTARZE DÓBR SZLACHECKICH POWIATU KALISKIEGO t. I od XVI do połowy XVII w. wyd. *Władysław Rusiński*

Kalabiński Stanisław — ANTYNARODOWA POLITYKA ENDECJI W REWOLUCJI 1905—1907

Kronenberg Leopold — LISTY LEOPOLDA KRONENBERGA DO MIECZYSŁAWA WALIGÓRSKIEGO Z 1863 ROKU. Przygotował do druku *Stefan Kieniewicz*

KSIĘGI REFERENDARII KORONNEJ Z DRUGIEJ POŁOWY XVIII WIEKU. wyd. *Antonina Keckowa, Władysław Pałucki* t. I 1768—1780

Manteuffel Tadeusz — PAPIESTWO I CYSTERSI

MATERIAŁY DO DZIEJÓW SEJMU CZTEROLETNIEGO, t. I opracował *Janusz Woliński, Jerzy Michalski, Emanuel Rostworowski*

Pietrzak-Pawłowska Irena — KRÓLESTWO POLSKIE W POCZĄTKACH IMPERIALIZMU. 1900—1905

LA POLOGNE AU X-e CONGRES INTERNATIONALE DES SCIENCES HISTORIQUES A ROME

Ryszka Franciszek, Ziemba Stanisław — DWA DZIESIĘCIOLECIA „HUTY KOŚCIUSZKO"